

Stadsboerderij Zimmerhoeve

Beleidsplan dierenwelzijn

Amsterdam, augustus 2022

Stadsboerderij Zimmerhoeve draagt het welzijn van haar dieren hoog in het vaandel. Wij zullen er alles aan doen om het welzijn van de dieren op ons terrein te garanderen.

Wij houden ons aan alle wet- en regelgeving die betrekking heeft op dierenwelzijn op kinderboerderijen, zoals ook vermeld in het keurmerk van de vereniging Samenwerkende Kinderboerderijen Nederland. Het keurmerk SKBN is behaald in december 2014.

Daarnaast hanteren wij de uitgangspunten zoals vastgelegd in de overeenkomst 'Van hart voor dieren naar toekomstbestendig dierenwelzijn' (dd. 14 september 2017). Hierin zijn afspraken gemaakt over de huisvesting, het dierenbestand en het borgen van vakkennis op Amsterdamse kinderboerderijen.

Waar mogelijk werken wij met de Amsterdamse kinderboerderijen samen om het dierenwelzijn op onze kinderboerderij te behouden en te verbeteren. De samenwerking komt tot uiting in het lidmaatschap van VSKBN, uitwisseling van kennis en ervaring binnen een besloten Whats app groep, bijeenkomsten en individueel contact.

Dit document maakt deel uit van ons algemeen beleidsplan en is toegespitst op het dierenwelzijn.

Namens de medewerkers en het bestuur van Stadsboerderij Zimmerhoeve.

Uitgangspunten

Aantal dieren

De intrinsieke waarde van een dier en de beschikbare ruimte, kennis en budget zijn bepalend voor het aantal dieren dat wij houden. Door zorgvuldig, en ook bedrijfsmatig afwegingen te maken, worden onze dieren de verzorging, huisvesting en omstandigheden geboden die nodig zijn voor een prettig, soorteigen leven. Zodoende is er sprake van een uitgebalanceerd dierenbestand.

Huisvesting

Wij bieden onze dieren gepaste huisvesting. Als minimumnorm hanteren wij de richtlijnen van het Landelijk Informatiecentrum Gezelschapsdieren (www.licg.nl) en de Positieflijst voor gezelschapsdieren. Uitgangspunt is dat te allen tijde er eerst diergericht, en pas daarna mensgericht gedacht wordt.

Onze dierverblijven zijn schoon, heel en veilig, en zo ingericht dat de dieren hun soorteigen, natuurlijke gedrag kunnen vertonen. Er is voldoende ruimte om te bewegen. Dieren kunnen zoveel mogelijk naar buiten. Er kan comfortabel gelegen en gerust worden. De dieren kunnen zich terugtrekken als zij geen contact met mensen wensen; schuilgelegenheden zijn niet toegankelijk voor bezoekers. Dit wordt bij toelaten van bezoekers in de weiden gewaarborgd door toezicht. Zowel binnen als buiten bieden wij bescherming tegen weersomstandigheden en roofdieren. Verlichting is niet hinderlijk en komt tegemoet aan de lengte van de dagen en het bioritme van het dier.

We hebben voor de dieren de huisvesting zo gemaakt dat ze soorteigen gedrag kunnen vertonen. Dieren die van nature groepsdieren zijn, worden samen met soortgenoten gehouden. Daarbij houden wij rekening met onderlinge familie- en vriendschapsbanden. Indien het koppelen aan een soortgenoot onverhoopt niet mogelijk blijkt, na het inschakelen van een expert, wordt het dier de huisvesting geboden die voldoet aan de soorteigen behoeften. Er geldt dan een uitsterfbeleid. .

Uitgangspunten per diergroep

Voor alle dieren geldt dat zij verblijven op de kinderboerderij tot zij wegens ziekte of aan de gevolgen van ouderdom sterven. Het natuurlijke verloop bepaalt de noodzaak om de diergroep aan te vullen. Alle dierverblijven komen tegemoet aan de fysiologische en ethologische behoeften van onze dieren. De huidige dieren op de Zimmerhoeve zijn tevens (om en nabij) het maximum aantal dat wij hanteren.

Varkens

Varkens zijn sociale (groeps-)dieren en worden daarom altijd met minstens één soortgenoot gehouden. De Zimmerhoeve heeft (momenteel) twee varkens, een zeug en een borg. Het LICG schrijft een verblijf van minimaal 75 vierkante meter voor. Tussen 9 en 17u beschikken de varkens over een weide en hun stal met uitloop van alles bij elkaar 172 vierkante meter. Bij de uitloop van de stal is in 2021 een overdekking gemaakt zodat de varkens naar keuze binnen of buiten kunnen verblijven. Zij kunnen zo altijd (desgewenst los van elkaar) een tegen regen, wind en zon beschutte plek hebben. In de weide is een groot deel bedekt met zand of aarde en hebben de varkens een kuil waar zij over een modderpoel beschikken.

Geiten

Geiten zijn sociale (groeps-)dieren en worden daarom altijd met minstens één soortgenoot gehouden. Onze (op dit moment vijf) geiten verblijven het hele jaar door (mits het voor hen niet te heet koud of nat is) tussen 10 en 16u30 op een van de vier beschikbare weiden waar zij kunnen grazen. De kleinste weide heeft een afmeting van 130 vierkante meter (Het LICG schrijft geen minimale omtrek van het verblijf voor geiten voor). Het nachtverblijf is droog en tochtvrij. In de weiden beschikken de geiten over voldoende schaduw van bomen en hokken. Bij veel zon spannen wij nog een doek voor extra schaduw. In een van de weiden staat een klimtoestel voor de geiten, in alle weiden staan hokken waarin de geiten zich kunnen terugtrekken. De weiden zijn alleen incidenteel onder begeleiding toegankelijk voor kleine groepjes bezoekers.

Schape

Schape zijn sociale (groeps-)dieren en worden daarom altijd met minstens één soortgenoot gehouden. Evenals de geiten verblijven onze schape (op dit moment vier) het hele jaar door tussen 10 en 16u30 op een van de weiden waarvan de kleinste 130 vierkante meter meet. (Het LICG schrijft geen minimale omtrek van het verblijf voor schape voor). In de weide beschikken de schape over voldoende schaduw van bomen, hokken en een doek dat wij op warme dagen spannen voor extra schaduw. Alle vier de weiden hebben hokken waarin de dieren zich terug kunnen trekken. Bij de schape laten we vanwege het nerveuze karakter van sommigen onder hen geen bezoekers toe in de weiden.

Konijnen

Konijnen zijn sociale (groeps-)dieren en worden daarom altijd met minstens één soortgenoot gehouden. Hun dag en nachtverblijf voldoet ook in afmeting ruim aan de LICG richtlijnen. De (momenteel drie) konijnen hebben naast hun nachtverblijf met twee verdiepingen en meerdere kamers ook een ruim buitenverblijf van ongeveer 10 vierkante meter. Het buitenverblijf heeft een aparte zandbak (3,5 vierkante meter) waarin de konijnen kunnen graven.

De zandbak is evenals het nachtverblijf niet toegankelijk voor bezoekers en afgeschermd tegen regen en zon. In de zomer spannen we als het warm is een doek over de konijntuin voor extra schaduw. In de konijntuin staan diverse speel/ klim voorzieningen.

Cavia's

Cavia's zijn sociale (groeps-)dieren en worden daarom altijd met minstens één soortgenoot gehouden. Hun verblijf voldoet ook in afmeting ruim aan de LICG richtlijnen. In het hok van twee verdiepingen hebben de cavia's verschillende klim en schuilvoorzieningen.

Kippen

Kippen zijn sociale (groeps-)dieren en worden daarom altijd met minstens één soortgenoot gehouden. De Zimmerhoeve heeft een grote kippenren (met nu zeven kippen) en een kleine kippenren met (momenteel drie sier) kippen. Voor beide verblijven geldt dat zij ook in afmeting ruim voldoen aan de LICG richtlijnen. Overdag kunnen de kippen naar keuze in het nachtverblijf of dagverblijf zijn. In beide verblijven zijn zitstokken en plekken op verschillende hoogten, als mede nestruimten. De kippen kunnen een zandbad nemen, pikken en hebben altijd grit tot hun beschikking.

Gedragsverrijking

Wij bieden onze dieren gerichte gedragsverrijking aan. Dit wordt bereikt door sociale interactie met soortgenoten, omgevingsverrijking, fysiek verrijkingsmateriaal, voedselverrijking en training. De diervorzorger heeft hier stageopdrachten voor uitgewerkt.

Aanschaf- en vervangingsbeleid

Wij houden ons aan de wet- en regelgeving die betrekking heeft op welke dieren wel en niet gehouden mogen worden in Nederland. De dieren betrekken wij zo veel mogelijk van collega-boerderijen, opvangorganisaties en erkende fokkers. Dieren die bijzondere huisvesting nodig hebben om hun natuurlijk gedrag te vertonen en specifieke verzorging behoeven, maar waaraan dit niet geboden kan worden, schaffen wij niet aan. Als een dier bij ons niet meer gehouden kan worden of niet meer past binnen ons dierenbestand, wordt het op diervriendelijke wijze afgezet. Dit kan zijn naar collega boerderijen of naar een hobbyist.

Fokbeleid Stadsboerderij Zimmerhoeve

Fokken is het in stand houden, bewaken en bevorderen van de gezondheid, het karakter en het welzijn, alsmede van de rastypische eigenschappen van het ras. Doelstellingen waarom er gefokt wordt:

- Stimuleren van natuurlijk gedrag. Voortplanting is onderdeel van het natuurlijk gedrag en draagt bij aan de natuurlijke dynamiek in een diergroep of kudde.
- Jong houden van het dierenbestand. Jonge dieren kunnen in bepaalde mate dienen voor het vervangen van oudere dieren.
- Educatie. Bezoekers leren over voortplanting en jonge dieren door middel van beleving.
- Attractief. Jonge dieren hebben een grote aantrekkingskracht op bezoekers. Dit is echter
- een bijkomend punt, nooit een doelstelling op zich.

Dieren worden bij de Zimmerhoeve op incidentele basis gedekt zodat er dieren geboren worden op de boerderij. Dit is altijd om ons eigen dierenbestand aan te vullen, waardoor er geen overtollige dieren op Stadsboerderij Zimmerhoeve aanwezig zijn. Mocht het toch voorkomen dat de worp groter is dan verwacht, in het verleden is dat voorgekomen met schapen, een geit en een cavia, dan zoeken we daar een nieuw adres voor op het moment dat het jonge dier de speenlijftijd heeft bereikt. In het geval van de schapen zijn ze naar een natuurgebied (Goois Natuurreservaat) gegaan om tussen andere Drentse Heideschapen te lopen en de geit en cavia hebben we verkocht aan een hobbyist met geschikte huisvesting en ervaring. Dit waren uitzonderingen, het verkopen of fokken van onze dieren dient nooit een commercieel doel.

Dit fokbeleid is opgesteld door een vakbekwame dierverzorger die werkzaam is bij de boerderij. Er is bewijs van vakbekwaamheid aanwezig.

Fokbeleid per dier

Varkens

We hebben een borg en een zeug, met hen wordt niet gefokt.

Geiten

Er wordt sporadisch met de geiten gefokt. De boergeit heeft 1 keer gelammerd om de kudde aan te vullen. En omdat het attractief en educatief voor de bezoekers is. Geiten krijgen vaak meerlingen, 1 lam hebben we gehouden en 1 lam is verkocht aan een hobbyist met geschikte huisvesting en ervaring.

Het waren beide geitenlammeren. In het geval van boklammeren zouden we ze hebben laten castreren, in overleg met nieuwe eigenaar.

Schape

Er wordt sporadisch met de schape gefokt. We hebben Drentse heideschape, dit is een zeldzaam huisdierras, wat educatief is voor bezoekers. Een ooi heeft 1 keer gelammerd om de kudde aan te vullen. Dit was attractief voor de bezoekers. 1 lam hebben we gehouden en 1 lam is naar het Gooi Natuur Reservaat gegaan in een begrazingsprogramma. Het waren beide ooilammeren. Onze oussant-ooi heeft 1 maal gelammerd om de kudde aan te vullen, het betrof een ooilam. In het geval van ramlammeren zouden we ze hebben laten castreren, evt. in overleg met de nieuwe eigenaar.

Kippen

Met de kippen wordt niet gefokt. We hebben en willen geen broedmachine. Tevens is het hok te dichtbevolkt voor een hen met kuikens, waarvan vaak ongeveer de helft haan is, welke we dan nergens kwijt kunnen. Als er plek is in het kippenhok, vullen we ons dierbestand aan door elders kuikens aan te schaffen. De kuikens worden op een leeftijd van ongeveer 4 a 5 maanden aangeschaft, zodra duidelijk is wat het geslacht is. We kopen enkel hennen aan om de buurt niet tot last te zijn met geluidsoverlast. We hebben dit jaar een leenproject via een andere kinderboerderij die wel met kippen fokt. Zo kan het publiek eens in de zoveel tijd zien hoe kuikens opgroeien. Dit doen we op sporadische basis, als we plek hebben om de hennen te houden. De hanen mogen we terugbrengen naar desbetreffende kinderboerderij. Zij hebben een samenwerking met een groenschool voor een project dat hanen opfokt tot slachtgewicht, geheel beheerd door leerlingen (uiteraard onder supervisie van de school) zodat het een educatief doel dient.

Konijnen

Met de konijnen wordt niet gefokt. De opvangen zitten al overvol. Ook worden, door geen kleine konijntjes te laten zien, impulsaankopen tegengegaan. Indien we plek hebben in onze konijnengroepen dan schaffen we een passend konijn aan, afhankelijk van de konijnen die we al hebben. We hebben inmiddels ervaring met het koppelen van konijnen en kunnen hiervoor altijd voor advies (of een geschikt konijn) terecht bij de konijnenafdeling van Dieren Opvang Amsterdam.

Cavia's

Met de cavia's wordt sporadisch gefokt om ons dierbestand aan te vullen. Een zeugje heeft 1 keer geworpen om de groep op een natuurlijke wijze uit te breiden. Dit was tevens educatief en attractief voor de bezoekers. Het beertje dat uit dit nestje is geboren is op leeftijd dat hij geslachtsrijp werd, meegegeven aan een vaste bezoeker van de boerderij die op zoek was naar een maatje voor haar cavia.

Uiteraard is zij geïnformeerd over de juiste verzorging. We willen verschillende haarstructuren laten zien, daarom kiezen we er bij voorkeur voor jonge dieren aan te schaffen bij een fokker als de noodzaak bestaat om ons dierenbestand aan te vullen.

Katten

Met de katten wordt niet gefokt. De beide poezen zijn gesteriliseerd.

Ontmoediging bezoekers om te fokken met huisdieren

We hebben als Stadsboerderij een duidelijke functie. Door gewetensvol een fokbeleid op te stellen willen we bij bezoekers het volgende ontmoedigen; impulsaankopen van dieren en het fokken met eigen huisdieren. Dit doen we door met de huisdieren (cavia's, konijnen, katten) niet te fokken en dus geen jonge dieren te laten zien. Het fokken met eigen huisdieren wordt schriftelijk ontmoedigd door de informatie (leeftijd, worp grootte, weetjes) over de diersoorten boven het hok te zetten. Door mondeling mensen te informeren als zij zinspelen op een nestje met eigen huisdier. Door positief te spreken en door te verwijzen naar DOA (dierenopvang Amsterdam). We informeren ook onze klanten van ons dierenhotel over de juiste verzorging van hun konijn of knaagdier (incl. geboortebeperving).

Dieren die (on)gevraagd worden afgegeven

Stadsboerderij Zimmerhoeve is geen opvang van dieren die worden afgegeven of ongevraagd worden achtergelaten door particulieren. Wij geven hiermee het signaal af dat het kiezen voor een huisdier zorgvuldig dient te gebeuren. De zogenaamde 'dumpdieren' worden opgehaald door de aangewezen opvangorganisaties of de dierenambulance. Afstandsdieren worden in beginsel niet aangenomen; eigenaren worden verwezen naar de betreffende opvangorganisaties, we hebben een lijst met opvangorganisaties op de website staan. Wanneer mensen bellen en vragen om advies verwijzen we hier ook naar.

Vakbekwaam personeel

Er is altijd sprake van een duidelijke organisatie waar de eindverantwoordelijkheid voor de dieren door een vakbekwaam persoon of personen geborgd wordt. Op Stadsboerderij Zimmerhoeve hebben we een beheerder in dienst die in september 2022 start met de opleiding dierverzorging op MBO 4 niveau. Het volgen van deze opleiding is mogelijk gemaakt vanuit het budget voor dierenwelzijn van de gemeente. Daarnaast is er een vakbekwaam dierverzorger in vaste dienst. De Zimmerhoeve heeft een educatief medewerker in dienst die de cursus praktische Dierverzorging kinderboerderijen heeft afgerond.

De volgende modules zijn in de afgelopen jaren door medewerkers van de Zimmerhoeve gevolgd:

- Dier & trainer (afgerond en behaald 2013)
- EHBO bij dieren (afgerond en behaald 2017)
- Praktische Dierverzorging kinderboerderijen (afgerond en behaald 2018)
- Mestonderzoek (afgerond en behaald 2018)
- Module vakbekwaam houder overige zoogdieren (afgerond en behaald 2018)

Daarbij ondersteunen de Amsterdamse kinderboerderijen elkaar door kennis te delen, waar wenselijk samen te werken, of bijvoorbeeld workshops te organiseren en externe deskundigen uit te nodigen. We overleggen en zoeken contact met een aantal boerderijen in Amsterdam waarvan we weten dat ze specifieke ervaring hebben.

De dierverzorger maakt een jaarschema waarin de periodieke verzorging gewaarborgd wordt en wordt hierbij ondersteund door vrijwilligers om het uit te voeren. In dit jaarschema worden o.a. de volgende taken opgenomen: bekappen van hoeven, tanden en nagels checken kleine dieren, ontwormen of schapen scheren. Wij hebben nauw contact met dierenartsen met vakkennis over onze diergroepen.

Als er een reden is om dieren te vervoeren voor een bezoek elders, dan gebeurt dit altijd veilig en verantwoord onder (vakbekwame) begeleiding van een van onze medewerkers.

Voorbeeldfunctie

Wij geven aan onze bezoekers het goede voorbeeld betreffende het houden van dieren, door het bewustzijn te vergroten van de intrinsieke waarde van een dier, het soortelijke gedrag en de waarde die een dier heeft voor de mens. Dit uitgangspunt bepaalt tevens de inhoud van onze voorlichting en ons educatieve aanbod.

Op Stadsboerderij Zimmerhoeve laten we zien welke ruimte de dieren nodig hebben, in welke vorm dieren moeten worden gehuisvest (solitair of in een groep) en hoe je het hok kan verrijken.

Wanneer bezoekers informeren bij medewerkers van de boerderij over het juist houden van een dier dan beantwoorden we de vragen en verwijzen naar het LICG. We hebben op onze website www.zimmerhoeve.nl 'bijsluiters' staan van alle dieren die we tonen, en tevens gezelschapsdier zijn, wat betreft de aanschaf en verzorging. Wanneer er dieren bij ons verblijven in het Dierenhotel informeren we de eigenaar over de juiste verzorging van hun konijn of knaagdier, dat doen we o.a. door uitleg

te geven over verschillende ziektes (en de daarbij behorende vaccinaties), voeding en eventuele geboortebeperving en sociale behoeftes van het dier.

Pensionopvang

Aan knaagdieren en overige zoogdieren (te weten: konijnen) bieden wij pensiongelegenheden. Eigenaren die gebruik maken van onze tijdelijke (vakantie)opvang krijgen actief informatie over de soorteigen behoeften, huisvesting en verzorging van het betreffende huisdier.

Het bewijs van vakbekwaamheid, welke is verplicht vanaf 2020, is aanwezig op de boerderij. Hiermee voldoen we aan de wettelijke eisen om dieren op de mogen vangen.

Werkplan 2022

Onze dieren staan er, mede dankzij investeringen van de gemeente, goed bij. In 2022 ondernemen we nog de volgende maatregelen ter verbetering van het welzijn van onze dieren.

Beschikbaarheid vers water

Onze geiten drinken momenteel water uit emmers. De drinkbak van de schapen hapert al een tijd. Met hulp van de gemeente hebben we vier vlotter drinkbakken voor onze geiten en schapen kunnen aanschaffen zodat zij altijd over vers water beschikken.

Vliegenbestrijding

In de stallen zijn vaak veel vliegen waarvan de dieren hinder ondervinden. Met een bijdrage van de gemeente hebben we een insectenlamp, twee knock off vliegenverjagers en een vliegenlintset kunnen aanschaffen.

Ventilatie en brandveiligheid

Tot slot willen wij in 2022 het ventilatiesysteem in de stal verbeteren. Het nieuwe ventilatiesysteem is inclusief brandmelders, wat de brandveiligheid in de stal verbeterd. Nu hebben wij in de stal geen brandmelders omdat gewone brandmelders vaak aanslaan als gevolg van stof.